

Ecologische quickscan Nijewei 76 Boornbergum

26 maart 2020

Auteur: drs P.G. Vos

Altenaweg 22
9321 XE Altena
Tel: 050 - 7503817
Email: vos@vos-eo.nl

Inleiding

De opdrachtgever is voornemens om het bestaande boerderijtje en bijgebouwen te slopen en er drie nieuwe vrijstaande woningen te bouwen. In het kader van de Wet natuurbescherming vraagt de gemeente Smallingerland om een ecologische quickscan.

De werkzaamheden hebben mogelijk effect op beschermde flora en fauna en op beschermde natuurgebieden. Naast soorten die bijzondere bescherming genieten, geldt er een algemene zorgplicht om planten en dieren niet onnodig te verstoren. Daarom dienen flora en fauna en eventuele negatieve effecten in kaart te worden gebracht om deze te kunnen toetsen aan de natuurwetgeving.

In veel gevallen is een uitgebreid ecologisch onderzoek niet nodig en kan volstaan worden met een quickscan. In de ecologische quickscan wordt getoetst aan de natuurwetgeving en wordt aangegeven in hoeverre eventueel aanvullend onderzoek nodig is.

Plan- en studiegebied

Het plangebied ligt aan de noordoostzijde van Boornbergum en bestaat uit het erf met het bestaande boerderijtje en enkele bijgebouwen. De gezamenlijke oppervlakte bedraagt ca 0,25 hectare.

Het studiegebied is groter. Voor inventarisatiedoeleinden wordt een indeling in uurhokken (5x5 km) en kilometerhokken gebruikt om de verspreiding van soorten en vegetaties in kaart te brengen. Het plangebied en de directe omgeving daarvan liggen in het kilometerhok 198-567 (uurhok 11-24). Van dit studiegebied zijn literatuur- en atlasgegevens verzameld van beschermde soorten.

Methode

Het onderzoek bestaat uit een veldonderzoek op de locatie en bureaustudie. Op 11 maart 2020 is het plangebied bezocht en is de aanwezigheid van natuurwaarden in kaart gebracht. Aangetroffen beschermde plant- en diersoorten zijn genoteerd.

Het veldonderzoek is een momentopname. Aan de hand van literatuur en gegevens van verschillende instanties is onderzoek gedaan om een beeld van de natuurwaarden van het plangebied aan te vullen. Er is daartoe een globale rapportage opgevraagd bij de Nationale Database Flora & Fauna. Andere geraadpleegde bronnen zijn onder meer Verspreidingsatlas.nl, Vlinderstichting.nl en Fryslân.nl.

Resultaten

NDFF

Uit de beknopte levering vanuit de Nationale Database Flora & Fauna (NDFF) blijkt dat vogels en dagvlinders redelijk zijn onderzocht in het kilometerhok. Verder is het kilometerhok weinig onderzocht en hebben de overige beschikbare gegevens een fragmentarisch karakter (Tabel 1).

Tabel 1. Aantal soorten in het kilometerhok volgens de NDFF en aanvulling gegevens vanuit overige bronnen.

Soortgroep	Totaal	Beschermd	Overig
Vaatplanten	10	-	1 ¹ Rode-Lijstsoort
Mossen	9	-	
Korstmossen	niet	-	
Paddenstoelen	niet	-	
Vleermuizen	niet	In uurhok diverse soorten ² (HRIV)	
Overige zoogdieren	6	1 ³ WnbA-soort zonder provinciale vrijstelling	1 ⁴ Rode-Lijstsoort
Broedvogels	24	24	5 Rode-Lijstsoorten
Wintervogels	167	147	
Amfibieën	1	1 algemene soort met vrijstelling	-
Reptielen	niet	-	-
Vissen	niet	-	-
Dagvlinders	7	-	Uurhok: Oranje zandoogje (RL-GE)
Libellen	1	Uurhok: Groene glazenmaker (HRIV, RL-BE)	Uurhok: Vroege glazenmaker (RL-KW)
Overige ongewervelden	1		

Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt niet in het Natuurnetwerk Nederland. Op meer dan drie kilometer naar het zuiden ligt Natura 2000-gebied Van Oordt's Mersken.

Terreinbezoek en biotoop

Het plangebied ligt aan de rand van de bebouwde kom van Boornbergum aan een straat met vrijstaande huizen (meest relatief nieuw) met beukenheggen, kort gemaaid gras en verder weinig opgaand groen. Aan één zijde van de Nijewei staat een rijbeplanting met volwassen eiken. Aan de

¹ In uurhok: Kamgras, Brede waterpest, Waterdrieblad, Wilde gagel, Borstelgras, Krabbenscheer (RL-GE), Waterscheerling, Veenreukgras, Moeraslathyrus, Plat fonteinkruid, Kruidvlier (RL-KW) en Kale vrouwenmantel (RL-BE) (verspreidingsatlas.nl).

² Van het uurhok zijn bekend: Rosse vleermuis en Laatvlieger (RL-KW)(verspreidingsatlas.nl), Watervleermuis, Gewone en Ruige dwergvleermuis (eigen onderzoek De Wilgen 2017/2018).

³ Eekhoorn (verspreidingsatlas.nl).

⁴ Hermelijn, Konijn en Wezel (RL-GE) (verspreidingsatlas.nl).

oostkant van het plangebied grenst het plangebied aan agrarische graslanden, daarvan afgescheiden door een gedegenereerde bossingel.

Het plangebied bestaat uit een erf van ca 2500 m² met daarop de oude boerderij, een berging met een open kap en een kleine vrijstaande stal. Een deel van het erf is als grasland in gebruik om wat dieren te laten grazen. Verder bestaat het plangebied hoofdzakelijk uit een ruime sier- en moestuin. Tussen het erf en de bossingel ligt een ondiepe sloot die 's zomers droogvalt.

Het oude boerderijtje bestaat uit een woning, een aangebouwd stookhuisje en een schuur. De woning en het stookhuisje hebben een pannendak, waarvan de pannen strak op het dak liggen, zonder grote spleten. Op de overgang tussen het dak en de muren is zijn goten. Er zijn enkele schoorstenen zonder open stootvoegen. Spleten die geschikt zijn als vleermuisverblijfplaats zijn afwezig. Wel is het pannendak via de goot bereikbaar voor vogels.

De schuur is grotendeels rietgedekt en voor een kleiner deel bedekt met stalen dakpanplaten. De daklijn is laag bij de achter- en zijkanten. Aan de voorzijde is de dakrand op ca twee meter hoogte. Spleten en ruimten waar vleermuizen en vogels kunnen verblijven, ontbreken. Vogels en vleermuizen kunnen niet in de schuur komen.

De vrijstaande stal is bedekt met een pannendak en van binnen afgetimmerd met houtbeschoot. De stal is in meer of mindere mate toegankelijk voor vogels en vleermuizen. Er zijn restanten van ca twintig oude boerenzwaluwnesten aangetroffen. Tegenwoordig broeden er nog maar twee of drie paren (mond. med. bewoonster). Dit komt overeen met het feit dat de meeste nesten al oud en vergaan zijn en dat er minder dieren gehouden worden dan vroeger (minder insecten). Sporen van vleermuizen zijn niet aangetroffen. Het pannendak is voor vleermuizen niet geschikt, omdat er onder de pannen geen vrije uitvliegruimte is.

De open berging bestaat uit golfplaten muren met een pannendak. Ook hier worden de uitvliegmogelijkheden voor vleermuizen geblokkeerd. In de berging zijn geen sporen van vleermuizen gevonden.

Vaatplanten, (korst)mossen en paddenstoelen

In het plangebied komen algemene plantensoorten voor. De aanwezigheid van beschermde en bedreigde plantensoorten is uitgesloten op basis van het veldbezoek. Bedreigde soorten (korst)mossen en paddenstoelen worden niet verwacht vanwege het relatief intensieve gebruik van het erf, waardoor de bodem veel wordt betreden of verstoord. Op de stenen en dakpannen van woningen komen over het algemeen geen bedreigde soorten (korst)mossen voor.

Vleermuizen

Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn in het boerderijtje en de bijgebouwen uitgesloten vanwege de afwezigheid van verblijfsmogelijkheden en van sporen. In de bomen in de tuin ontbreken holten en spleten die voor vleermuizen geschikt zijn. De tuin maakt deel uit van het foerageergebied van vleermuizen. De eiken langs de Nijewei en de bossingel kunnen een functie

vervullen als vliegroute.

Overige zoogdieren

In het plangebied komen algemene soorten zoogdieren voor, zoals Egel en diverse soorten muizen. Verblijfplaatsen van Eekhoorn, Wezel, Hermelijn en Konijn zijn niet aangetroffen. Populaties en vaste verblijfplaatsen van overige streng beschermde soorten zijn uitgesloten.

Vogels

Er komen algemene vogelsoorten voor zoals Koolmees, Merel, Roodborst en Vink. Er is in het bijzonder gelet op de aanwezigheid van de Huismus. Het tijdstip (ochtend met zon, voorjaarsweer) was gunstig voor het doen van mussenwaarnemingen. De Huismus is in de tuin waargenomen, maar territoriaal gedrag is er niet vastgesteld. In de directe omgeving broeden ca zeven tot tien broedparen huismussen, geschat op basis van de aanwezigheid van territoriale mannetjes. Het betreft woningen met steile pannendaken, en met hoge daklijnen, die moeilijk toegankelijk zijn voor katten, en daarom een veel gunstiger nestbiotoop bieden dan het boerderijtje en de bijgebouwen. De aanwezigheid van nesten van de Huismus in het plangebied is daarom uitgesloten. Het pannendak is ongeschikt voor de Gierzwaluw. In het plangebied zijn geen grote nesten of nestholten aanwezig. Jaarrond beschermde nesten zijn afwezig.

Overige diersoorten

In het plangebied komen algemene soorten amfibieën voor. Vissen ontbreken in het plangebied en de aangrenzende sloot is vanwege het ondiepe water en het droogvallen in de zomer weinig geschikt voor vissen. Reptielen en zwaarder beschermde amfibieën en vissen zijn op basis van de bekende verspreiding uitgesloten.

Er komen algemene soorten dagvlinders en libellen voor. Het biotoop voor bedreigde en zwaar beschermde soorten ontbreekt in het plangebied en de omgeving daarvan. Verder komen er algemene diersoorten voor. De aanwezigheid van overige beschermde diersoorten is uitgesloten.

Effecten

Werkzaamheden en uitstraling

De huidige gebouwen worden gesloopt en vervangen voor drie nieuwbouwwoningen met elk een berging of garage. De huidige beplanting wordt verwijderd. De eiken langs de Nijewei blijven staan. De werkzaamheden worden in 2020 uitgevoerd en vinden overdag plaats.

De sloop en nieuwbouw hebben een lokale uitstraling van geluid, trillingen en visuele verstoring. Gezien de beperkte uitstoot van stikstof die vrijkomt bij een project van deze schaal in relatie tot de grote afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, zijn significante stikstofemissies in Natura 2000-gebieden uitgesloten.

Effecten op beschermde natuurgebieden

De werkzaamheden hebben een lokale uitstraling. Negatieve effecten op natuurgebieden zijn uitgesloten.

Effecten op vleermuizen

Het plangebied maakt deel uit van het leefgebied van vleermuizen, maar er zijn geen verblijfplaatsen aanwezig. De werkzaamheden vinden overdag plaats. In de nieuwe situatie vindt er vergelijkbare lichtuitstraling plaats als in de huidige situatie.

Door het verwijderen van enkele bomen en overige vegetatie is het plangebied tijdelijk minder aantrekkelijk als foerageergebied. Verwacht wordt dat de beplanting na de bouw van de drie woningen deels terugkeert. Belangrijke elementen blijven in stand, zoals de eiken langs de Nijewei en de bossingel aan de andere zijde van het plangebied. De tijdelijke afname van foerageergebied wordt voldoende opgevangen door alternatief foerageergebied in de directe omgeving. Eventuele vliegroutes worden door de werkzaamheden niet onderbroken. Negatieve effecten op vleermuizen zijn uitgesloten.

Effecten op vogels

Broedende vogels mogen niet worden verstoord. In de elzensingels broeden vogels. Kap- en sloopwerkzaamheden moeten buiten de broedperiode worden uitgevoerd (indicatief 15 maart t/m 15 juli). Wanneer er tijdens het broedseizoen kap- en sloopwerkzaamheden worden uitgevoerd, kan dat alleen als er uitgesloten is dat er in gebruik zijnde nesten aanwezig zijn. Negatieve effecten kunnen worden voorkomen door voorafgaand te laten checken op broedgevallen en zo nodig te wachten tot er geen broedactiviteit meer plaatsvindt.

Effecten op overige soorten

Bij de werkzaamheden kunnen algemene plant- en diersoorten worden verstoord, beschadigd/verwond of gedood worden. Negatieve effecten op overige beschermde soorten zijn uitgesloten.

Conclusies en advies

Geadviseerd wordt om de werkzaamheden na het broedseizoen (na 15 juli) uit te voeren. Als de werkzaamheden eerder starten, wordt geadviseerd om kap en sloop te laten begeleiden door een ecooloog, zodat geborgd is dat er geen broedende vogels worden verstoord.

Daarnaast geldt altijd een algemene zorgplicht. Het verstoren, verwonden of doden van dieren (en planten) moet zoveel mogelijk worden voorkomen. Wanneer er bijvoorbeeld amfibieën worden aangetroffen op de bouwplaats kunnen deze het beste worden opgepakt en verplaatst naar een plek in de omgeving, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Verder zijn er vanuit de natuurwetgeving geen vervolgstappen nodig.
